

AGDER FYLKESKOMMUNE
Postboks 788 Stoa

4809 ARENDAL

Enhet for fellestjenester

Dato: 05.02.2024

Vår ref: 23/02625-2

Deres ref:

Saksbeh.: Anja Pettersen

Telefon:

Søknad om klassifisering hos Riksantikvaren/DSB-kart. Tett trehusbebyggelse.

Pr. i dag er det 3 områder i Farsund som inngår i DSBs kart i kategorien tett trehusbebyggelse, dette er Vestersiden, Loshavn og et område på Borhaug:

[DSB kart internett](#)

Farsund kommune anmoder med dette om at bykjernen i Farsund får samme klassifisering. Vi ber om at Agder fylkeskommune vurderer vårt innspill og besørger behandling hos Riksantikvaren.

Farsund sentrum – status pr idag

Det aller meste av Farsund sentrum er inkludert i NB! registeret og er slik sett vurdert som et kulturmiljø av nasjonal interesse.

Bare en mindre del av sentrum inngår Riksantikvarens avgrensning for tette trehusmiljøer, selv om trehusbebyggelsen også ellers i sentrum ligger gjennomgående. Hoveddelen av bebyggelsen i Farsund sentrum er gjenoppbygd i årene kort tid etter bybrannen i 1901. Etter bybrannen ble det laget en plan hvor brann naturlig nok var et fokusområde. Bebyggelsen ble oppdelt i kvartaler, og internt i kvartalene ble det enten oppført brannmur eller holdt avstand noen mellom bebyggelsen i form av portrom. Brannmurene fra tidlig 1900 tall vil fremdeles ha noe funksjon, men det ligger likevel en stor risiko for rask brannspredning inni gårdsrommene ved at det brenner rundt brannmurene.

Farsund sentrum er i tillegg svært vindusatt, og det ligger en risiko for at en brann i sentrum vil kunne utvikle seg til brann i hele kvartaler ved ugunstige vindforhold. Det aller meste av bebyggelsen i Farsund sentrum er regulert til bevaring. Det er i reguleringsplan for området Nytorvet i sentrum foreslått bygningsvern for noen flere hus. Farsund sentrum er et spesielt bymiljø som er oppført i enhetlig stil kort tid etter bybrannen i 1901, hovedsakelig i sveitserstil.

Kommunen vurderer det slik at området oppfyller de kriterier som er gitt for bruk av midler for brannsikring i Riksantikvarens definerte tette trehusmiljøer. Ettersom Farsund sentrum utvilsomt har store kulturhistoriske verdier.

Det vises til kriteriene som nevnes i veiledere hos Riksantikvaren, utdrag, min utheving: [Innføring i emnene tett trehusbebyggelse, brannvern og tilskuddsordning for brannvern - Riksantikvaren](#)

- Det er mer enn 20 hus i området.
- Området har gjennomgående trehusbebyggelse.
- Bebyggelsen er verneverdig.
- Husene er mindre enn 8 meter fra hverandre.
- Bebyggelsen skal i stor grad være fra før 1900, men noe nyere bebyggelse kan godtas hvis den er av spesiell kulturhistorisk verdi og risikoen for spredning av brann er stor, for eksempel i områder med helning eller med mye vind.
- Trehusområdet må ha flere eiere eller brukere.

Kulturminneplan for Farsund

Et utdrag fra kommunens kulturminneplan omtaler det omsøkte området slik:

«Farsund sentrum inngår i NB-registeret. Gjenreisningen etter brannen i 1901 førte til et forholdsvis helhetlig preg i sveitserstil, tilpasset byens tette fasaderekker. Sveitserstilen dominerer bebyggelsen i de øvre delene av byen, mens murbebyggelsen i de nedre delene av byen domineres av Jugendstilen. Byen fremstår likevel som en trehusby, men er en annerledes sørlandsby på grunn av sitt stiluttrykk. Farsund sentrum har også nasjonal interesse i kraft av å være den siste trehusbyen som ble gjenoppbygd etter brann før loven om murtvang kom i 1904.

Murtvang var fremdeles ikke blitt et lovkrav i landets byer, så Farsund ble langt på vei gjenoppført som en trehusby, med fargerike hus utført i sveitserstil.

Riksantikvaren har midler til fredete bygninger og anlegg i privat eie, til sikring og istandsetting av vernede fartøy, til brannsikringsplaner i tette trehusmiljøer og til skjøtsel og skilting av automatisk fredete kulturminner. Farsund kommune har flere vedtaksfredete bygninger/anlegg i privat eie (se ovenfor), og dessuten er Farsund sentrum, Loshavn og Borhauggarden definert som tette trehusmiljøer.

Etter bybrannen i 1901 ble Farsund i stor grad gjenoppbygd som en trehusby, og har beholdt sitt preg med trehus i sveitserstil og murbygninger i jugendstil. Bebyggelsen rundt torvet kom helskinnet gjennom brannen, og det samme gjorde den eldre strandstedbebyggelsen på Vestersiden, som rommer flere av de eldste husene i kommunen. Gatestrukturen i sentrum er stort identisk med den som ble regulert i 1901. Det ble ikke gjennomført murtvang etter brannen, men takene skulle fra nå av tekkes med skifer, ikke tegl.»

Farsund kommune har fått innspill fra Fortidsminneforeningen, Farsund byforening og Strandgata vel i forbindelse med denne søknaden og brannvern generelt. De representerer beboere som har betydelig fokus på vern og sikring. Fra Fortidsminneforeningen Farsund lokallag har vi mottatt en grundig redegjørelse om vernestatus og behovet for brannsikring, denne er vedlagt.

Det har også vært avholdt et møte for innbyggere der Brannvesenet Sør IKS og Farsund kommune har orientert om brannsikringsarbeid.

Farsund kommune er opptatt av å kartlegge brannfare i forbindelse med kommunens generelle beredskapsarbeid, og skal utarbeide brannsikringsplan for dette området.

Ved henvendelse angående saken vennligst referer til saksnr 23/02625.

Vedlegg:

Reguleringsplan for Farsund

Reguleringsplan for Nytorvet

<https://www.arealplaner.no/4206/arealplaner/181>

Kulturminneplan for Farsund

[Kommunale planer - FARSUND KOMMUNE](#)

Kart som viser områdene for NB!registeret, bevaringsformål, bygningsvern m.m.

Henvendelse fra Fortidsminneforeningen

Byggeskikkveileder for Farsund by

[Farsund by - byggeskikkveileder - Bygg og Bevar](#)

Med hilsen

Anja Pettersen

Rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Brev til Farsund kommune om brennvern etc

Kartvedlegg til brev